

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Jõustumise kp:
Avaldamismärge:

Rahvahääletusel vastu võetud
seadus
algtekst
01.06.2002
RT I 2007, 43, 312

Eesti Vabariigi põhiseaduse rakendamise seadus

Vastu võetud 28.06.1992

[RT 1992, 26, 350](#)

jõustumine 03.07.1992

§ 1. Põhiseadus jõustub rahvahääletusel vastuvõtmisele järgnevast päevast ja hakkab toimima käesoleva seadusega sätestatud korras.

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu ja Eesti Kongressi volitused lõpevad Riigikogu valimistulemuste väljakuulutamiselega.

Kuni Riigikogu valimistulemuste väljakuulutamiseni täidab seadusandliku kogu funktsioone Eesti Vabariigi Ülemnõukogu.

Ülemnõukogu poolt ametisse kinnitatud Vabariigi Valitsus vabaneb ametist Riigikogu poolt moodustatud valitsuse ametisse astumisega.

§ 2. Käesoleval ajal Eesti Vabariigis toimivad õigusaktid kehtivad pärast põhiseaduse jõustumist niivõrd, kui võrd need ei ole vastuolus põhiseaduse või põhiseaduse rakendamise seadusega ja seni, kuni need kas tühistatakse või viiakse põhiseadusega täielikku vastavusse.

Vaidluse korral õigusakti vastavusest põhiseadusele ja põhiseaduse rakendamise seadusele otsustab küsimuse Riigikohus.

§ 3. Riigikogu ja Vabariigi Presidendi valimised kuulutab pärast põhiseaduse vastuvõtmist välja Ülemnõukogu, määrates kindlaks valimiste toimumise ajagraafiku. Valimised peavad toimuma hiljemalt 1992. aasta 27. septembril.

Põhiseaduse vastuvõtmise järel valitud Riigikogu esimese koosseisu volitused kehtivad erandina kuni kolm aastat.

Esimeseks istungiks kutsub Riigikogu kokku Vabariigi Valimiskomisjoni esimees või esimehe asetäitja kümne päeva jooksul, arvates valimistulemuste väljakuulutamisest.

Vabariigi Valimiskomisjoni esimees või esimehe asetäitja juhib Riigikogu tegevust kuni Riigikogu esimehe valimiseni.

Töö- ja kodukorra seaduste vastuvõtmiseni on Riigikogu otsustusvõimeline, kui istungil on kohal vähemalt pool koosseisust.

Põhiseaduses tähendab:

poolthäälte enamus – poolt hääletab enam kui vastu;

kahekolmandikuline häälteenamus – poolt hääletab vähemalt kaks korda enam kui vastu;

neljaviiendikuline häälteenamus – poolt hääletab vähemalt neli korda enam kui vastu;

Riigikogu koosseisu häälteenamus – poolt hääletab üle poole Riigikogu koosseisust;

Riigikogu koosseisu kahekolmandikuline häälteenamus – poolt hääletab vähemalt kaks kolmandikku Riigikogu koosseisust;

Riigikogu koosseisu kolmeviiendikuline häälteenamus – poolt hääletab vähemalt kolm viiendikku Riigikogu koosseisust.

Enne Riigikogu ja Vabariigi Presidendi valimiste väljakuulutamist kehtestab Ülemnõukogu normatiivaktid Vabariigi Presidendi valimise ning Riigikogu liikmete ja Vabariigi Presidendi töötasu ning sotsiaalsete garantiide kohta.

§ 4. Põhiseaduse § 78 punkti 11 ja § 79 kohaldatakse pärast käesoleva paragrahvi alusel valitud Vabariigi Presidendi ametisse astumist.

Põhiseaduse rakendamisel valitakse Vabariigi President erandina üheaegselt Riigikogu valimistega üldistel, ühetaolistel ja otsestel valimistel salajase hääletamise teel hääletamisest osavõtnute hääletamusega neljaks aastaks. Kui ükski kandidaat ei saa üle poole hääletamisest osavõtnute häältest, valib Vabariigi Presidendi Riigikogu kahe enam hääli kogunud kandidaadi hulgast kümne päeva jooksul, arvates Riigikogu kokkuastumisest. Vabariigi Presidendi valimise täpsema korra sätestab Vabariigi Presidendi valimise seadus.

Vabariigi Presidendi kandidaadi ülesseadmise õigus on vähemalt kümnel tuhandel hääleõiguslikul Eesti Vabariigi kodanikul.

Isik, kes kandideerib Vabariigi Presidendi ametikohale, ei tohi samaaegselt kandideerida Riigikogusse.

§ 5. Põhiseaduse jõustumine ei too iseenesest kaasa seniste riigorganite töötajate töösuhete lõpetamist.

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu poolt tähtaegselt ametisse nimetatud riigikontrolöri, Eesti Panga presidendi, Riigikohtu esimehe ja Riigikohtu liikmete volitused kestavad nende ametisse nimetamisel määratud tähtaja lõpuni.

Põhiseaduse § 78 punktis 11 loetletud ja käesoleva paragrahvi 2. lõigus nimetatud ametiisikute kandidaadid esitab Vabariigi President Riigikogule kuuekümne päeva jooksul, arvates ametisse astumise päevast.

§ 6. Kuni 2000. aasta 31. detsembrini peab Vabariigi Presidendi ametikohale, Riigikogusse või kohaliku omavalitsuse volikogusse kandideerija, samuti isik, kes taotleb peaministri, ministri, Riigikohtu esimehe, Riigikohtu liikme, kohtuniku, õiguskantsleri, riigikontrolöri, Eesti Panga presidendi, kaitseväge juhataja või ülemjuhataja või mis tahes muud valimise või nimetamise alusel täidetavat ametikohta riigi- või kohaliku omavalitsuse organis, andma kirjaliku süümevande selle kohta, et ta ei ole olnud Eestit okupeerinud riikide julgeolekuorganite või relvajõudude luure või vastuluure teenistuses ega agent ega ole osalenud kodanike jälitamisel ja represseerimisel nende poliitiliste veendumuste, ebalojaalsuse, klassikuuluvuse või Eesti Vabariigi riigi- või kaitseteenistuses olemise eest.

Kui kohus tuvastab, et süümevandega kinnitatu ei vasta tõele, kõrvaldatakse kandidaat valimisnimekirjast või tühistatakse tema mandaat või isikut ei nimetata käesoleva paragrahvi 1. lõigus märgitud ametikohale või vabastatakse isik vastavalt ametikohalt.

§ 7. Isik, kes soovib jääda § 6 1. lõigus nimetatud ametikohale, mida ta on asunud täitma enne Riigikogu kokkuastumist, peab andma kirjaliku süümevande kolmekümne päeva jooksul Riigikogu kokkuastumisest arvates. Kui isik keeldub süümevannet andmast või kui kohus tuvastab, et süümevandega kinnitatu ei vasta tõele, vabastatakse isik vastavalt ametikohalt.

Süümevande andmise korra kehtestab Ülemnõukogu enne Riigikogu ja Vabariigi Presidendi valimiste väljakuulutamist.

§ 8. Põhiseaduse rahvahääletusel vastuvõtmisele järgneva kolme aasta jooksul on Riigikogul õigus teha põhiseaduses muudatusi kiireloomulisena Riigikogu 2/3 hääletamusega. Otsus põhiseaduse muutmise eelnõu käsitlemiseks kiireloomulisena võetakse vastu poolthäälte enamusega.

Põhiseaduse muutmise algatamise õigus on põhiseaduse rahvahääletusel vastuvõtmisele järgneva kolme aasta jooksul ka rahvaalgatuse korras vähemalt kümnel tuhandel valimisõiguslikul kodanikul. Rahvaalgatuse korras esitatud põhiseaduse muudatuse ettepanek võetakse Riigikogu päevakorda kiireloomulisena ja lahendatakse käesoleva paragrahvi 1. lõigus sätestatud korras.

§ 9. Käesolev seadus on koos põhiseadusega vastu võetud rahvahääletusel 1992. aasta 28. juunil. Seadus jõustub üheaegselt põhiseadusega.

Põhiseaduse rakendamise seadust saab muuta põhiseaduse muutmiseks ettenähtud korras.

Õiend

Käesolev tekst vastab 28. mail 1992. aastal rahvahääletusele pandud ja ajalehes «Rahva Hää» avaldatud Eesti Vabariigi põhiseaduse rakendamise seaduse eelnõu tekstile. Vastavalt riigisekretäri 19. juuni 2007. a resolutsioonile nr 07-02990 on parandatud viga seni elektroonilises Riigi Teatajas avaldatud Eesti Vabariigi põhiseaduse rakendamise seaduse tekstis.